

χρόνος εἶνε βραχὺς πλησίον σου, προσφιλὴς μοι Ζουάννα!

Ἡ γέρθη προφασίζόμενος ὑποθέσεις, ἐφίλησεν αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον καὶ μετέβη εἰς τὴν Λέσχη, ἐνθα ἀπώλεσε μέρος τῶν χθὲς κερδηθέντων ἐν διαστήματι ὀλίγων στιγμῶν.

Εὐτυχῶς ὁ θαλαμηπόλος τοῦ ἔφερεν αὐτῷ ἐπιστολὴν προερχομένην ἐκ Βάν. Ἐκαθέστη πλησίον τοῦ Μαξίμου, ὅστις, πιστὸς εἰς τὰς ἀρχάς του, ἐκάθητο μακρὰν τοῦ χαρτοπαιγνίου ἀναγινώσκων τὰς ἐπερινὰς ἐφημερίδας.

Ἡ κυρία δὲ Φοντερὸζ ἔγραφε τῷ δ' Ἀμβαρές, ὅτι ἀνέμενε αὐτὸν εἰς Σαίν-Ζιλ-δάς, ὅτι οἱ Φοντραίλ εἶχον ἤδη ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ μετὰ τοῦ λοχαγοῦ δ' Ἐστρέλ, διατελοῦντος ἐν ἀδείᾳ· ὅτι ἐκολλακεύετο ἐκ τῆς αἰτήσεώς του· ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἐξηρτάτο νὰ νυμφευθῇ τὴν ἐξαδέλφην του· ὅτι ἐφρόνει ὅτι ἡ Καικιλία θ' ἀπεδέχετο τὸν σύζυγον, ὃν ἤθελε συστήσῃ αὐτῇ, ὅτι ὁμως δὲν θὰ ἐπέβαλλεν αὐτῇ τὴν θέλησίν της, ὅπερ ἄλλως τε δὲν ἦν εὐκολον, ἐνεκα τοῦ σταθεροῦ καὶ ἀποφασιστικοῦ χαρακτῆρος τῆς νεανίδος· ὅτι εἰς αὐτὸν ἀπέκειτο ν' ἀγαπηθῇ ὑπ' αὐτῆς.

— Λοιπὸν; ἠρώτησεν ὁ δὲ Πρέλ.

— Λοιπὸν φίλε μου, ἐτοιμάζομαι καὶ ἀπέρχομαι.

— Ἀπεφάσισες λοιπὸν;

— Ναί.

— Καὶ ἡ Ζουάννα;

— Ὡς ἴδω· θὰ σκεφθῶ. Οὐδὲν μὲ βιάζει. Πότε θὰ ἔλθῃς νὰ σὲ ἴδω;

— Ἀμα ἐγκατασταθῆς. Μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. Εἰδοποιήσόν με.

— Ἐχεις πάντοτε χρήματα εἰς τὴν διάθεσίν σου;

— Βεβαίως.

— Ὡς λάβω ἴσως ἀνάγκην.

— Ζήτηι, χωρὶς νὰ στενοχωρησῇ.

["Ἐπεται συνέχεια].

*Κ.

F. D. GUERAZZI

Η

ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΒΕΝΕΒΕΝΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

[Συνέχεια]

Ἐμεινε βεβαίως ἐπὶ ὄραν ὁλόκληρον ἐν τῇ στάσει ἐκείνῃ, εἰτα κύψας ἤρχισε νὰ παρατηρῇ ἀτενῶς τὸ κράνιον.

Οἱ πρῶν θολοὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐγένοντο ἐρυθροί, σκορπιζόντες φοβεροτάτην λάμψιν· ἀλλὰ δὲν ἐδάκρυσαν.

Ἰσως ἡ ἀπελπισία τοῦ εἶχεν ἐξαντλήσῃ καὶ τὴν τελευταίαν ταύτην ἀνακούφισιν τῆς δυστυχίας.

Τὰ χεῖλη τοῦ προσεπάθουν μετ' ἀγωνίας ἵνα προφέρωσι λέξιν, ἀλλὰ μόνον ἀνάνθρωπος ὀρυγὰς ἐξέπεμπον.

Ἄν μοι ἐπιτρέπῃτε ἡ λέξις, ἡ ὥρα ἐκείνη ἦτο ἡ τῆς θυέλλης τῆς ψυχῆς.

Αἱ τόσον βαθεῖαι συγκινήσεις, ὡς πάντα τὰ ὑπὲρ φύσιν, δὲν ἔχουσι μακρὰν τὴν διάρκεια, ἀλλ' ὡς ἡ θυέλλα καταλείπουσι καὶ αὐταὶ ὀπισθέν των ἀνεξάλειπτα ἴχνη καὶ ἀλλοιοῦσι πάσας τὰς μορφάς.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις πρὶν ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ πρὸς νεκρὸν, ἀνακληθεὶς βιαίως διὰ μαγικῆς δυνάμεως εἰς ζωϊκὰς τινὰς λειτουργίας, ἐγένετο ὅλως κίνησις καὶ ταχύτης.

Τὸ πρὶν ὠρότατον πρόσωπόν του ἐφαίνετο πορφυροῦν, ὡς πυρέσσον. Τὰ πρὶν ἀκίνητα μέλη τοῦ κατελήφθησαν ὑπὸ σπασμῶν, μεταβάλλοντα ἀπαύστως στάσεις, καίπερ ἐκεῖνος δὲν ἐτόλμα νὰ ἐγερθῇ ἀπὸ τῆς θέσεως, ἣν ἐτήρει ἐνώπιον τοῦ κρανίου, ὅπερ ἐφαίνετο λατρεύων.

Δὲν παρῆλθε πολὺ, καὶ αἱ ἀνθρώποι ὀρυγαί τοῦ προσήγγισαν εἰς τι ὁμοιάζον πρὸς ἀνθρωπίνην φωνήν. Τότε δὲ ἂν τις εἶχε τὸ θάρρος ν' ἀκροασθῇ τοὺς λόγους του, θὰ ἤκουε τὰ ἑξῆς:

— Ἰδοὺ! ἐδῶ ἦσαν τὰ χεῖλη, τὰ ὅποια τόσον γλυκὰ ἐμειδίαν καὶ τώρα αἱ γυναὶ σιαγόνες φαίνονται γελῶσαι ἔτι ... καὶ ἀλλὰ τὸν γέλωτα τὸν ὅποτον ἐγέλα ὁ ὄρις, ὅτε ἐξαπατήσας τὴν μητέρα τῶν θνητῶν ἤκουσε τὴν μετὰ τῶν μελλουσῶν γενεῶν εἰς θάνατον καταδίκην της ... ἐδῶ ἦσαν τεθλιμμένα ... καὶ ὁμως ὠραῖα ὅμματα ... ἐδῶ τὸ λευκὸν μέτωπον καὶ αἱ ρόδιναὶ παρειαί ... Τώρα τί ἀπελείφθη ἐκ τῆς τόσης καλλονῆς; ... Γυμνὰ ὅσ' αἱ! ... Τὸ ὠραιότερον μέρος τοῦ σώματος διελύθη ταχέως ... τὰ ὅσ' αἱ μένουσι ... τὰ ὅσ' αἱ, ὡς φοβερὸς μάρτυς τοῦ θανάτου! ... Ὡ! ἐξ οἴκου πρὸς ἐμὲ ... ἐξ οἴκου πρὸς σὲ αὐτὴν ... διατί δὲν προσεποιήθης; ... Ἡ ψυχὴ μου ὀρύεται φρικτωδῶς βασανιζομένη ... Κεῖμαι ἐπὶ πυρίνου κραμβάτου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲν δύναμαι νὰ ἐγερθῶ ... καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου, μεθ' ὅλας τὰς βασάνους τῆς ζωῆς ταύτης καὶ τὴν αἰωνίαν κόλασιν, θὰ κατεκλινόμην αὐθις, ἂν ἡγειρόμην ... Ὡ! πικρὴ καρπὲ ἐκδικήσεως μὴ συντελεσθείσης ἔτι! ... Δὲν δύναμαι νὰ στρέψω πλέον πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἐκλείσθη δι' ἐμέ, οὔτε τὴν ψυχὴν, οὔτε τὸν νοῦν, τὸν ὅποτον κατὰ τὸ ἡμῖς ἡδὴ ἀπώλεσα ... ἀλλὰ θὰ συγκατένευον νὰ φέρωμαι αἰωνίως ὑπὸ τῶν ἀνέμων τῆς γῆς, νὰ κτυπῶμαι ὑπὸ τῶν ἐξηγριωμένων κυμάτων ἐπὶ τῶν βράχων, νὰ ρίπτωμαι ἀπὸ σκοπέλου εἰς σκόπελον εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ χάους, νὰ καίωμαι διηνεκῶς ὑπὸ τοῦ οὐρανίου πυρός, νὰ ὑφίσταμαι πάσας τὰς βασάνους, τὰς ὁποίας ἀνθρώπινος ἢ κατὰ χθόνιος νοῦς δύναται νὰ ἐπινοήσῃ, ὅπως ἐπιτύχω πλήρη τὴν νίκην ... Εἰς τὸ πνεῦμα, τὸ ὅποτον κατῴκει ἐν τῷ κρανίῳ τούτῳ, θὰ ἡγήσωσιν ἀπαίσιμοι οἱ λόγοι οὗτοι ... Ὡ! αὐτὴ εἶναι νέα βασάνος καὶ ταῦτο χρόνος νέα παρόρμησις δι' ἐμέ.

Ἐνῶ ἐκεῖνος παρελθῆεν οὕτως, ἡνέωχθη ἀφορητὶ ἡ θύρα τῆς αἰθούσης καὶ εἰσῆλθεν ἄνθρωπος πολυτελῶς ἐνδεδυμένος, ὁ

στις σταθεὶς ἀπαράτρητος παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ γονυπετοῦς ἔμεινε, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν ἀκρῶμενος τῶν λόγων, οὓς ἄνωθι ἀνεφέρομεν.

Λέγουσιν οἱ διδάσκαλοι τῆς τέχνης, ὅτι ἡ ἀκριβὴς περιγραφή τῆς τε μορφῆς καὶ τῆς περιβολῆς προσώπου, — ὅπερ μεθ' ὑπερμέτρου σοβαροτήτος καλοῦσι προσωπογραφίαν, — συντελεῖ θαυμασίως, ἵνα ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς διηγήσεως.

Τὸ κατ' ἐμέ, ἄγνωσθ' κατὰ πόσον τοῦτο ἔχετε ἀληθείας. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ διδάσκαλοι εἶναι πάντοτε ἄξιοι σεβασμοῦ, δὲν διατάζω, οὐδὲ στιγμὴν, νὰ περιγράψω τὸ νέον πρόσωπον, διαμαρτυρούμενος ὁμως ὅτι ἂν τοῦτο δὲν ἤθελεν ἀρέσῃ εἰς τίνα, τὸ σφάλμα δὲν εἶναι ἰδικόν μου, ἀλλὰ τῶν διδασκάλων, οἵτινες μοὶ τὸ ἐδίδαξαν.

Τὸ νέον πρόσωπον λοιπὸν, ὅπερ — ὡς ἔλεγον — εἰσῆλθεν ἐν σιωπῇ καὶ οὕτως εἰπεῖν λαθραίως εἰς τὴν αἰθούσαν, ἐνθα ὁ ἄλλος ἐκόπτετο, ἦτο τρεῖς περίπου πῆχεις ὑψηλόν, κάτισχον καὶ ἀσθενὲς ἐκ φύσεως, καὶ ἔτι μάλλον τοιοῦτο γενόμενον ἐκ τῶν καταχρήσεων.

Ἡ ἡλικία αὐτοῦ δὲν ἦτο ἴσως μεγάλη, καὶ ὅμως ἐφαίνετο ὅτι εἶχε φθάσῃ πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅπου ὁ ἄνθρωπος, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ἀκμάσῃ, κατ' ἀνάγκην παρακμάζει.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ, φαλακρὰ ὀλίγον ἄνω τοῦ μετώπου, εἶχεν — ἄγνωσθ' ἂν τοῦτο καθωραῖζεν αὐτὴν ἢ ἀσχήμιζε — κόμην ἄραιάν, πυρρόχροον καὶ μακράν, ἥς ἐκάστη τῶν τριχῶν ἐφαίνετο ὅτι ἐφύετο ἐπιτηδὲς κατὰ διάφορον διεύθυνσιν ἢ ἡ γείτων της, — παρίστα δ' ἐν συνόλῳ τὴν εἰκόνα τῆς κεφαλῆς ἐκείνης, ἣν εἰς τῶν νεωτέρων ποιητῶν, μετὰ μεγίστης ἀκριβείας, πορωμοίασε:

Μὲ χωράφι, ὁποῦταν τὰ σπαρτά τοῦ
Γενομένα. καὶ ἄγρια καταγίδια
Ἐπέρασε ἀπ' τῆς μέσης τους ...

Οὐδέποτε ἤγειρε τὸ πρόσωπον εὐρισκόμενος ἐνώπιον ἄλλου.

Ἐνίοτε μόνον καὶ λάθρα παρατήρει αὐτὸν λοξῶς καὶ αἰφνης, ὥσπερ φοβούμενος μὴ οἱ μικροὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἤθελον ἀποκαλύψῃ τὰς σκέψεις του, ἐταπεινῶν αὐτοὺς ἀμέσως.

Τὰ χεῖλη τοῦ, κεκλεισμένα σφιγκτὰ, ἔπειθον τὸν ἀρεσκόμενον νὰ παρατηρῇ τὰς ἀνθρωπίνους μορφάς ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐφοβεῖτο ὑπερβολικῶς, μὴ ἤθελεν ἐκφυγῇ τοῦ στόματός του λέξις δυνάμενη νὰ τὸν καταστρέψῃ.

Εἶναι ὁμως ἀληθὲς ὅτι πάθος, ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ χαλιναγωγῇ, ἐξηναγκαζεν αὐτὸν ἐνίοτε νὰ τὸν μνηκύνῃ πρὸς τὰ ὦτα καὶ νὰ συστέλλῃ τὰς παρειάς του, σχηματίζουσας μέγα πλῆθος ρυτίδων ... Τότε ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐφαίνετο ὅτι ἐμειδία ... Ὡ! Οἱ ἄγιοι Πάντες νὰ σώσωσιν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ μειδιάματος ἐκείνου!

Ἐλάλει βραδέως καὶ μετὰ πικρίας ... Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς τοῦ πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἐκλίπῃ ἐλάμβανε μεγίστην εὐχαρίστησιν καταστρέφων καὶ τὴν τῶν ἄλλων.

Ἄν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ ἀγ-

γελος τοῦ σκότους ἀπεφάσιζε νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ μορφὴν προσήκουσαν αὐτῷ, βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ἀπαισιωτέραν τῆς τοῦ κόμητος τῆς Τσέρρας.

Ἐφερε πράσινον ἐκ βελούδου ἐπενδύτην, ἀργυροκέντητον, ἔχοντα ὑπόρραμμα ἐκ δέρματος σιθηρικοῦ σκιούρου, καὶ φθάνοντα ἄχρι τῶν γονάτων, χωρίζομενον κάτωθι τῆς ὀσφύος, σφιγγόμενον διὰ πολυτελεστάτης ζώνης, ἐν τῇ μέσῃ τῆς ὀπίας ἦτο ἀπεικονισμένος ὁ ἀετός τοῦ βασιλέως Μαμφρέδου, ἀργυροῦς ἐπὶ ἐγκαύσματος κυανοῦ, ἀνοικτὸν κατὰ τὸ στήθος καὶ ἔχοντα τὰς χειρίδας μακρὰς ἄχρι τοῦ ἀγκῶνος. Ὁ ὑπενδύτης αὐτοῦ, ἐκ μεταξωτοῦ ὑφάσματος πολυχρόου, ἐκοσμεῖτο διὰ πολλῶν ἀργυρῶν κομβίων—καὶ εἶχε τὰς χειρίδας μακρὰς ἄχρι τοῦ καρπού τῶν χειρῶν. Θαυμασίως κεντημένον ἦτο τὸ μέγα μέρος τοῦ στήθους καὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ καλύπτον ὕφασμα. Ἀναξυρίδες ἐξ ὑγινοβαφοῦς ἐριούχου περιέβαλλον στενωδὸς τοὺς τε μηρούς καὶ τὰς κνήμας του. Τὰ πέδιλά του ἦσαν ἐρυθρά, αἰχμηρὰ καὶ κλειόμενα κατὰ τὸ ἄνω μέρος δι' ἀργυρὰς πόρπης.

Τοιαύτη ἦτο περίπου ἡ περιβολή του, ἥς πολλὰ χάριν συντομίᾳς παρέλειψα: ὡς τὸν σκούφον, ἔχοντα σχῆμα αὐτοκρατορικοῦ στέμματος, καὶ δι' ὠραίων κεκοσμημένων πτερῶν, τὴν χρυσὴν ἄλυσιν, δι' ἥς ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ στήθους του πολύτιμον μυνταλλίον, καὶ τὸ μακρότατον ξίφος του, τὸ ἔχων λαβὴν ἐν σχήματι σταυροῦ, ὡς συνειθίζον οἱ εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν μεταβαίνοντες, οἵτινες εἶχον αὐτὰ οὕτως, ὅπως κατὰ τὴν ὄραν τῆς προσευχῆς, βυθίζοντες τὴν αἰχμὴν εἰς τὴν γῆν, ἔχωσιν ἐνώπιόν των τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, παρορμῶν αὐτοὺς εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς πατρίδος τοῦ Σωτήρος, ὅστις ὑπὲρ ἡμῶν ἠυδόκησε ν' ἀποθάνῃ ἐπὶ τοῦ βασανιστηρίου ἐκείνου.

Ὁ γονυπετής, στρέψας τὴν κεφαλὴν, εἶδεν ἄνωθι αὐτοῦ τὸν ἀνθρωπὸν ἐκεῖνον, ὅστις χαίρων διὰ τὴν ἀθλίαν αὐτοῦ κατάστασιν δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ τὸ βδελυρὸν μειδίαμα, οὐτινος ἐμνήσθη ἀνωτέρω.

Ἐφερεν ἀκουσίως τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου, καὶ ἤρξατο ποιῶν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ὅπερ ὁμῶς ματαίως προσεπάθησε νὰ φέρῃ εἰς πέρας.

Τότε ἐταπείνωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐψιθύρισεν... Ἰσως προσευχὴν... ἀλλὰ βεβαίως περιέχουσιν τὴν πικρίαν τῆς βλασφημίας. Εἶτα ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν συνήντησεν αὐθις ἐκεῖνον, ὅστις τὸν οἶκτον αὐτοῦ ἠγνόει νὰ ἐκδηλοῖ ἄλλως, ἢ διὰ τοῦ μειδιάματος... εἶτα στραφεὶς εἶδε τὸ κρανίον... εἶτα πάλιν ἐκεῖνον... μειδιῶντα πάντοτε...

Αἰφνης ἀναπηδήσας ἤρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ λάρυγγος, καί, ἄγριος ὡς θηρίον, τὸν ἔρριψε χαμαί, ἐγονάτισεν ἐπὶ τοῦ στήθους του, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν πνίξῃ...

Βεβαίως εἶχεν ἐπιστῇ τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοῦ κόμητος τῆς Τσέρρας, ἂν μὴ ἡ τύχη ἐβοήθει αὐτόν.

Τὸ κρανίον, κλονισθὲν ἐκ τῆς πτώσεώς του, ἔπεσε χαμαί, ποιῆσαν κρότον, ὅστις ἐφάνη κραυγὴ ἄλγους, καὶ ἐκυλίσθη ἄχρι τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις τὸν ἐκράτει ἀπὸ τοῦ λάρυγγος.

Οὗτος, λησμονήσας πᾶν ἄλλο, ἄρισε τὴν λείαν του καὶ δρομαίως ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ δαπέδου τὸ κρανίον καὶ παρετήρει αὐτὸ προσεκτικῶς, ὅπως ἴδῃ μὴ εἶχε πάθῃ τινὰ βλάβην· ταχὺς δὲ ὡς ἄστραπὴ ἐπανάθετο αὐτὸ ἐν τῇ θήκῃ καὶ εἶτα ἐν τῇ εἰκονοστασίῳ.

Ἐν τούτοις, ὁ κόμης τῆς Τσέρρας ἀνεγερθεὶς ἐτακτοποιεῖ τὰ ἱμάτιά του, ὧν τὴν ἀρμονίαν εἶχε διαταράξῃ ἡ πτώσις, πελιδνὸς ἐκ τοῦ φόβου, ἐπὶ τῷ κινδύνῳ, δν διέτρεξε.

— Κόμη τῆς Καζέρτας, εἶπε, μετὰ τινὰς στιγμὰς σιωπῆς, ὁ κόμης τῆς Τσέρρας ὀπισθοχωρήσας ἄχρι τῆς θύρας, εἶπέτε μοι, παρακαλῶ, πῶς θὰ μεταχειρισθῇτε τοὺς ἐχθροὺς σας, ἀφοῦ οὕτω μεταχειρίσθε τοὺς φίλους καὶ πιστοὺς ὑπηρέτας σας;

— Ἀνσέλμω, ἀπήντησεν ὁ κόμης τῆς Καζέρτας, μήπως σὰς εἶπον ἐγὼ νὰ χλευάζετε τὴν δυστυχίαν μου, νὰ ἐμπαίζετε τὴν λύπην μου καὶ νὰ ἐξεγείρετε ἐν τῇ ψυχῇ μου ὀργὴν ἰσχυροτέραν τῶν ἐλέγχων τῆς συνειδήσεώς μου; Καθ' ὅμῶν πρέπει νὰ παραπονῆσθε, διότι γνωρίζετε ποῖα πάθη φωλεύουσιν ἐδῶ μέσα... Πρὸ πολλοῦ καίουσιν, ἀλλ' ἡ καρδιά δὲν ἔγινεν ἀκόμη ὅλη τέφρα.

— Πταίει ἡ φύσις, κόμη τῆς Καζέρτας, ἡ ὁποία με κατεσκεύασε ταιουτοτρόπως, ὥστε νὰ γελῶ ὅταν οἱ ἄλλοι θρηνῶσιν. Ἀλλ' εἶναι πρᾶγμα ἄξιον λύπης νὰ σὰς βλέπῃ τις βασανιζόμενον ἀνὰ πᾶσαν νύκτα ἐνώπιον ἐνὸς κρανίου... τὸ ὁποῖον οὔτε τὰς βλασφημίας σας, οὔτε τὰς προσευχάς σας δύναται νὰ ἀκούσῃ... τὸ ὁποῖον οὔτε νὰ σὰς καταρασθῇ, οὔτε νὰ σὰς συγχωρήσῃ δύναται... Σὰς τὸ εἶπον χιλιᾶκις, καὶ σὰς τὸ ἐπαναλαμβάνω καὶ τώρα: θὰ χάσετε τὸν νοῦν...

— Καὶ μὴ ἦναι εὐτύχημα νὰ διατηρῇ τις τὸν νοῦν του; μὴ ἦναι δυστύχημα νὰ τὸν χάσῃ... Ὁ ἔλεγχος τῆς συνειδήσεως ζῇ μετ' αὐτοῦ καὶ θὰ ἐπιζήσῃ... Ἄλλοτε εἶχον τὸν νοῦν μου ἀκέραιον, ἱκανὸν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι δήποτε, καὶ δὲν ὑπῆρξα ἡσόν δυστυχής... Τώρα ἀπώλεσα αὐτόν κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ πλέον ἔτι· ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν εἰμαι εὐτυχέστερος.

Ἀλλὰ, τέλος πάντων, ἐπιτρέψατε νὰ ἀφαιρέσωσιν ἐντεῦθεν αὐτὰ τὰ κόκκαλα, τὰ ὁποῖα ὀσημέρια ἐλαττοῦσι τὸ λογικόν σας... Σκέφθητε, ἐπὶ τέλους, ὅτι εἶναι κρανίον γυναικός, ἡ ὁποία ἐπρόδωκε τὴν συζυγικὴν κλίνην καὶ ἔφερεν ἐν τῇ κοιλίᾳ της...

— Σιωπῇ, ἂν ἀγαπᾶτε τὴν ζωὴν σας... σιωπῇ... Ἡ κατὰ τῆς γυναικὸς ἐκείνης ἐργασία σας ἔληξε μετὰ τοῦ κυτήματος, τὸ ὁποῖον τὴν ἐφόνευσε. Σὰς διέταξα νὰ τὴν δολοφονήσετε, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ τὴν δυσφημῇτε... Ἀρκεῖ... Τὴν ἐτιμώρησα ὡς ἐνοχόν... Τώρα εὐχαριστοῦμαι νὰ τὴν νομίζω ἀθῶαν.

— Ὅτε νέος ἐσπούδαζα νομικὰ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Φρειδερίκου, ἐδιδάχθην, κόμη, ὅτι ὁ θέλων τὰ περισσότερα ὀέον κατ' ἀνάγκην νὰ θέλῃ καὶ τὰ ὀλιγώτερα... Μοὶ ἐδῶκατε τὸ δικαίωμα νὰ ἀναζητήσω ἐν τοῖς σπλάγχχνους της, καὶ θέλετε τώρα νὰ μοὶ ἀρνηθῇτε τὸ δικαίωμα νὰ ἀναζητήσω ἐν τῇ φήμῃ της;...

Ὁ κόμης τῆς Καζέρτας ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου, ὅπως μὴ πέσῃ. Ὁ κόμης τῆς Τσέρρας ἔσπευσε νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ, εἶτα ἐξηκολούθησε λέγων:

— Ἀλλ' ἂς μὴ γείνῃ πλέον λόγος περὶ τούτου· ἂν δέ, αὐθέντα, ἰσχύῃ κατὰ τι παρ' ὁμῶν ἡ παρακλήσις πιστοῦ ὑπηρέτου σας, ἐγκαταλείψατε τοὺς φρικώδεις, τούτους τόπους, ἀποδώσατε εἰς τὴν γῆν ὅ,τι ἀνήκει εἰς αὐτήν... τὰ λείψανα τῶν νεκρῶν. Δὲν ἄγνοεῖτε ὅτι τώρα εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰμεθα εἰπὲρ ποτε ἄγρυπνοι καὶ νὰ ἔχωμεν τὸν νοῦν ἀκέραιον... Πράττοντες ὡς πράττετε, φοβοῦμαι πολὺ ὅτι θὰ ἀποτύχετε... καὶ τὰ ἐκδικητικὰ σχέδιά σας κατ' ἐκείνου θὰ καταλήξωσιν εἰς τὴν παραφροσύνην σας.

— Ἀ!... ἐνδιαφέρεσθε πολὺ διὰ τὴν ἐκδίκησίν μου; Εὐχαριστῶ!... εὐχαριστῶ!... Τσέρρα, σὰς τὸ εἶπον πολλάκις, εἰσθε ἀγγίχους καὶ δόλιος, ὅσον καὶ τὸ πονηρὸν πνεῦμα... καὶ ὁμῶς ὅλαι σας αἱ εὐφυαί εἶναι ἀνωφελεῖς, ὅταν ἀποτεινώνται πρὸς ἐμέ. Πρὸ πολλοῦ σὰς γνωρίζω· ἀποβάλλετε λοιπὸν τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ με ἀπατήσητε... Μὴ προσπαθῇτε νὰ μοὶ ὁμιλῇτε τόσον ἐντέχνως. Φοβεῖσθε μὴ ἀπολέσω τὸ λογικόν;... Καὶ τὸ φοβεῖσθε χάριν ἐμοῦ; Ἡ λάμψις τοῦ οἴκου σας εἶχε σβεσθῇ, οἱ δὲ σημερινοὶ καιροὶ δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ ὑψωθῇ τις διὰ δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν ἀρετῶν... Ἐν τούτοις, ὁμῶς ἀπεδώκατε εἰς αὐτόν τὴν ἀρχαίαν λάμψιν... Ἐγὼ σὰς ἔκαμα μέγαν θησαυροφύλακα τοῦ Κράτους καὶ πλούσιον καὶ ἰσχυρόν... μοχθηρὸς εἰσθε παρὰ πολὺ, ὥστε δὲν τολμῶ ν' ἀναλάβω ἀναιδῶς τὴν εὐθύνην τῶν κακουργημάτων σας. Φοβεῖσθε μὴ ἀπολέσω τὸ λογικόν;... καὶ φοβεῖσθε τοῦτο χάριν ἐμοῦ;... Καὶ δὲν ἀνησυχεῖτε μὴ, ἐν τῇ ὑπερχειλίσει τοῦ ἄλγους μου, δι' ἐνὸς καὶ μόνου λόγου, ἀποκαλύψω πρᾶγμα, δι' ὃ αἱ κεφαλαὶ ἀμφοτέρων ἡμῶν νὰ πέσωσιν ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου; Καὶ δὲν ἀνησυχεῖτε, μὴ ἐγώ, γενόμενος ἀντικείμενον οἴκτου καὶ χλευασμοῦ, δὲν θὰ ἦμαι εἰς θέσιν πλέον νὰ διαθέσω ὑπὲρ ὁμῶν τὴν περιουσίαν μου, τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι πλέον νὰ ἀφίσω εἰς τὸν υἱόν μου, διότι ἐφονεύσατε αὐτόν, ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ μέρει, τὸ ὁποῖον ἡ φύσις ὥρισε καταλλήλῳ πρὸς κατεργασίαν τῆς ζωῆς;

— Κόμη, πρὸς τί μοχθεῖτε νὰ γνωρίσετε τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου; Ἰσως αἱ ὑπόνοιαι σας εἶνε ἀληθεῖς· πιθανὸν δὲ καὶ ψευδεῖς... Εἶνε φρόνησις αὕτη νὰ κατατρίβετε τὸν τε νοῦν καὶ τὸν καιρὸν, ἀσχολούμενος εἰς τοιοῦτου εἶδους ἐργασίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἀμφιβολία εἶναι ὁ πικρὸς καρπός; Ὁ Θεὸς δὲν ἠθέλησε νὰ γείνῃ

γνωστός εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅθεν ἐκρύβη εἰς τὰ βάθη τοῦ οὐρανοῦ. Θέλετε σεῖς νὰ εἰσδύσετε εἰς τὰ βάθη ταῦτα καὶ ν' ἀνιχνεύσετε τοὺς στοχασμοὺς τοῦ Θεοῦ; Ἡ φύσις δὲν ἠθέλησε νὰ φαίνεται ἡ καρδιά μας, καὶ περιετύλιξεν αὐτὴν διὰ κοκάλων καὶ σαρκῶν. Ποῖος τῶν θρασυτέρων στοχασμῶν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς σας, κόμη τῆς Καζέρτας, θὰ δυνήθη νὰ διαπεράσῃ τὸ ἐκ πηλοῦ τοῦτο περιτείχισμα; Ἀρκέσθητε λοιπὸν εἰς τὰ ἔργα, καὶ μὴ φροντίζετε περὶ τῶν αἰσθημάτων. Πάντα δὲ ταῦτα σὰς εἶπον, ὅχι διὰ νὰ σχηματίσετε περὶ ἐμοῦ καλλιτέραν ἰδέαν, ἀλλὰ διὰ νὰ ταπεινωθῆτε, ὅταν μάθετε ὅτι ὁ υἱός σας ζῇ.

Ὁ κόμης τῆς Καζέρτας ἐγένετο κάτωχρος, ὡς ὁ θάνατος.

Ἐκλονίσθη, καὶ ἔστη ἐπὶ πολὺ σκεπτικός. Εἶτα ἐβάδισε βραδέως πρὸς τὸν Τσέρραν, ἔλαβεν αὐτὸν διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐποίησεν αὐτῷ σημεῖον, ὅπερ ὁ λόγος—ἡ εὐγενὴς αὕτη ιδιότης, ἡ διακρίνουσα τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τῶν ἄλλων ζῶων—ἐφάνη σχεδὸν ἀπαξιῶν νὰ διερμηνεύσῃ.

Ὁ κόμης τῆς Τσέρρας, δι' ὅσῃν καὶ ἂν κατέβαλεν προσπάθειαν, δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ τὸ μειδιάματό του, εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νὰ μὴ ρυτιδῶσῃ δις ἢ τρίς τὸ πρόσωπόν του, καὶ ὅμως ἐκρατήθη καὶ εἶπε:

— Καὶ τί, Καζέρτα; . . . Φοβεῖσθε μὴ γίνετε πάλιν ταχέως πατὴρ; Δὲν εἶπετε ὅτι εἶναι υἱός σας; Ἐπαναλάβετε τώρα ὅτι τὸν ἐφόνευσαν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς του, καὶ ὅτι ἡ ἀπληστία τῆς ἀποκτῆσεως κινεῖ τὴν ψυχὴν μου! Οἴηματία! παραιτήθητε ἀπὸ τοῦ νὰ γνωρίσετε τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν.

— Ζῇ! . . . εἶπες ὅτι ζῇ . . . λοιπὸν μὲ ἐπρόδωκας. Πήγαινε, Ἀνσέλμε . . . πήγαινε, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Φόνευσέ τον πρὶν ἢ ἐξημερώσῃ . . . ἐπωφελήσου τὰς ὑπολειπομένας ταύτας ὥρας τῆς νυκτὸς . . . αὐτὸς εἶναι μνημεῖον ἁμαρτίας . . . δὲν εἶναι υἱός μου . . . δὲν εἶναι υἱός μου . . . πρέπει νὰ ἀποθάνῃ . . .

— Πρέπει νὰ ζήσῃ, κόμη τῆς Καζέρτας.

— Ὁ Ἀνσέλμος ἀρνεῖται νὰ δολοφονήσῃ; Θὰ τὸν γνωρίσω . . . θὰ τὸν φονεύσω ἐγὼ αὐτὸς . . . αὐτὴν ταύτην τὴν νύκτα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ὤρμησε πρὸς τὴν θύραν. Ἀλλ' ὁ κόμης τῆς Τσέρρας, ἀνακόψας τὴν ὁρμήν του, εἶπεν αὐτῷ γεγονυῖα τῇ φωνῇ:

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ μὲ ἀκούσετε.

Καὶ τότε ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσι ταχύτατα, ἀλλὰ τόσον χαμηλοφώνως, ὥστε μόλις ἠκούοντο εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων ἢ ἑξ βημάτων. Αἱ χειρονομίαι των ὅμως ἦσαν συχναὶ καὶ ἄγριαι· ἡ ὄψις των φοβερά· θορυβώδεις οἱ ὅρκοι των.

Ἐπὶ τέλους, ἐφάνησαν συνεννοηθέντες κατὰ πάντα. Τότε ὁ κόμης Τσέρρας, ἀγαλλόμενος διὰ τῶν συνήθων τοῦ προσώπου του σπασμῶν, προσέθετο:

— Αὐθέντα, πῶς σὰς φαίνεται τὸ ἐπινόημά μου;

— Μοῦ φαίνεται, ἀπήντησεν ὁ Καζέρτας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ αἱ παρούσαι καὶ αἱ μέλλουσαι γενεαὶ θὰ καταρασθῶσι . . . πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὁ ἱστοριογράφος τῶν παλαιῶν συμβάντων δὲν θὰ συμπεριλάβῃ ἐν τῷ χρονικῷ του, ὡς λίαν μυθώδες . . . πρᾶγμα ἐπὶ τέλους, τοῦ ὁποῖου αὐτὸς ὁ Ἐωσφόρος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ μεγαλειότερον, μεθ' ὅλην τὴν ἐν τῷ κακῷ ἰσχύιν του. Ἡ προδοσία καὶ ἡ πατροκτονία, τελούμεναι χάριν ἐκδικήσεως τοῦ πατρός, εἶναι ἰδέα ἄξια νὰ τὴν συλάβῃ ὁ Τσέρρας.

— Καὶ νὰ τὴν ἀκούσῃ ὁ Καζέρτας.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὁ κόμης τῆς Καζέρτας ἔνευσεν εἰς τὸν Ἀνσέλμον ν' ἀπέλθῃ. Οὗτος δὲ ὑποκλινάμενος ἐνστάσει σεβασμοῦ ἀπῆλθεν.

Ε'

Εἶναι ἀλήθεια! μὰς ἔδωκεν ἡ φύσις τὴν γλῶσσαν τῆς καρδίας νὰ φανερῶν τ' ἀπόκρυφα. Ἡ τέχνη τοῦ ἀνθρώπου ὅμως μὲ τρόπο κάνει, ποῦ τὰ κρύβῃ. . . Κ' εἶναι, τὸ ξεύρω, ἀνόητος ἐκεῖνος, ὅπου πιστεύει πῶς βλέπει εἰς τὸ λόγο, Σὰ μέσα σὲ καθρέφτη τὴν ψυχὴν μας. . .

(ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, τραγῳδία τοῦ καρδινάλιου Δελφίνου, πατριάρχου Ἀκυλητίας).

Ἄν ἡ ζωὴ ἦναι καλόν, διατί μὰς ἀφαιρεῖται; . . . καὶ ἂν ἦναι κακόν, διατί μὰς ἐδόθη; . . .

Ὡ! ἡ στιγμή τοῦ θανάτου εἶναι ἀφαιρέσιμος ἀγωνία. . .

Ἐγώ, δν ἡ φύσις εὐτυχῶς κατεσκεύασεν οὕτως, ὥστε ἄνευ λύπης καὶ ἄνευ χαρᾶς νὰ βλέπω τὴν πάλιν τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ὑπάρξεως, εἶδον τὸν σιδήρεον θανατωθέντα, καὶ εἶχεν ἀνωρθωμένην τὴν κόμην . . . φοβερά τὰ ὄμματα . . . τὸ στόμα, ὥσει ἔτοιμον νὰ προφέρῃ ἀπειλήν. . . πάντα τὰ μέλη διατεθειμένα πρὸς ἀπηλλοτριμένην ἄμυναν. . .

Παρατήρησα τὸν διὰ πυροβόλου φονευθέντα. . . οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν χαυνοί. . . τὸ πρόσωπον καταβεβλημένον. . . ὡς ἀνθρώπου ἐξηντημένου ἐκ μακρᾶς ἐργασίας. . .

[Ἐπεται συνέχεια].

ΠΑΝ. ΠΑΝΑΣ

ΑΔΟΛΦΟΥ ΒΕΛΩ

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΕΜΜΑ

[Τέλος]

Η'

Δύο ὥρας μετὰ τὴν θλιβερὰν ἐκείνην σκηνήν, ἡ κόμησσα, ἐπανελθοῦσα εἰς τὰς αἰσθήσεις της, χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῆς κυρίας Ὠβρὺ καὶ τῆς Ἀλίκης, ἀνέ-

μενεν ἐν τῷ δωματίῳ της, μετὰ μεγίστης ἀνησυχίας, τὴν ἐκβασίν της μονομαχίας, ἣν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ.

Κατὰ τὴν τρομερὰν ταύτην προσδοκίαν, ὁ πυρετὸς αὐτῆς παρήλαε· ἂν καὶ ἦτο θέρος, πρὸς δὲ καὶ ἡ θερμότερα ὥρα τῆς ἡμέρας, τὰ μέλη της ἐρρίγουν, τὸ χρῶμά της εἶχεν ἀπωλέσει τὴν ζωηρότητά του, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της, ἐφ' ὧν δὲν ἐφάνιντο πλέον δάκρυα, διηυθύνοντο πρὸς τὸ παράθυρον, τὸ ἀπέναντι ἀκριβῶς τῆς θύρας τῆς εἰσόδου τοῦ μεγάρου· ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου θὰ ἐπανήρχετο ὁ κύριος Φρουασύ.

Ἀλλ' εἰς ποῖαν κατάστασιν θὰ ἐπέστρεφε; Ἀρά γε πληγωμένος, ἡ νεκρός; Αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ συζύγου της τὴν ἐπειθον, δυστυχῶς, ὅτι μίαν τῶν σκληρῶν τούτων περιπτώσεων ἔπρεπε ν' ἀναμένη.

Ἡ κυρία Ὠβρὺ καὶ ἡ Ἀλίκη δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν κόμησσαν εἰς οἶαν θέσιν εὐρίσκετο· καὶ ἡ Ἐμμα ἀφ' ἐτέρου δὲν εἶχεν οὔτε τὴν δύνάμιν, οὔτε τὴν θέλησιν νὰ ἀποπέμψῃ αὐτάς. Καὶ δὲν λησμονεῖ τις εἰς τοιαῦτα δυστυχήματα πάσας τὰς κοινωνικὰς συνεπειάς;

Δὲν εἶχε συνειδήσιν τῶν περίξ αὐτῆς γιγνομένων, οὐδ' ἔδιδε προσοχὴν εἰς τὰ περικυκλοῦντα αὐτὴν πρόσωπα, διότι πᾶσαι αἱ σκέψεις της περιστρέφοντο εἰς τὴν ἐξῆς φράσιν: «Ἀποθνήσκει τὴν στιγμήν αὐτὴν ἐξ αἰτίας μου!»

Καὶ ἡ μόνη φροντίς της ἦτο νὰ παρατηρῇ τοὺς ἐντὸς τοῦ μεγάρου εἰσερχομένους κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην.

Αἰφνης παρετήρησε τὸν θυρωρὸν ἐξερχόμενον ταχέως τοῦ φυλακείου του, καὶ ἀνοίγοντα τὴν ἐξώθυραν.

Ἡ ἁμαξὰ τοῦ κόμητος εἰσῆλθε τότε εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἐσταμάτησε πρὸ τῆς προθυρίας κλίμακος.

Ἡ Ἐμμα ἔσπευσε πρὸς τὸ παράθυρον, τὸ ἠνοιξε καὶ παρατήρησε· ἀλλὰ τὰ παραπετάσματα τὴν ὑπόδιζον νὰ ἴδῃ ἀκριβῶς τί συνέβαινε. Ἐξῆλθε τότε τοῦ δωματίου της, ἔτρεξε πρὸς τὴν κλίμακα καὶ διακρίνουσα τὸν Λύσανδρον σπεύδοντα εἰς συνάντησίν της,

— Μόνος! Ἐπιστρέφετε μόνος! . . . ἀνέκραξεν. Ἀπέθανε!

— Ὅχι, ἐξαδέλφη μου, ὅχι, εἶπεν ὁ Λύσανδρος· τὸν μεταφέρουσιν εἰς τὸ δωματίόν του.

— Μοῦ ἀποκρύπτετε τὴν ἀλήθειαν. . . Ἀπέθανε!

— Λόγῳ τιμῆς δὲν ἀπέθανε, πληγωμένος μόνον εἶνε, ἐπανέλαβεν ὁ Λύσανδρος.

— Θανασίμως; εἶπεν ἐκείνη παρατηροῦσα αὐτόν. Ἀ! δὲν ἀποκρίνεσθε!

— Ἀλλ' ἐξαδέλφη μου, πρέπει ν' ἀποσυρθῆτε εἰς τὰ δωματία σας διὰ νὰ ἀναπαυθῆτε.

— Ὅχι, θέλω νὰ τὸν ἴδω! θέλω νὰ τὸν ἴδω!

Καὶ ἔσπευσε πρὸς τὸ μέρος, ἐξ οὗ μετεφερον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τὸν κ. Φρουασύ.

Ἐφαίνετο λιπόθυμος. Ἐπὶ τοῦ προσ-